

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Центр міжнародної безпеки та партнерства
Ягеллонський університет у Кракові
Інститут політичних наук і міжнародних відносин
Державна академія прикладних наук в Перемишлі
Інститут суспільних і гуманітарних наук
Інститут національної та міжнародної безпеки
Центр інформації та документації НАТО

КРИЗА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ: УКРАЇНСЬКА ФОРМУЛА МИРУ

**Матеріали міжнародної
наукової конференції**

21 квітня 2023 року

Львів

ЗМІСТ

Ірина Бабець	
Міграційні процеси в Україні під час війни: ризики та загрози для повоєнного відновлення економіки	9
Ігор Бойчук	
Інформаційна безпека в умовах російської агресії	13
Катерина Вакарчук	
Роль країн ібероамериканського світу у протидії російській агресії проти України	15
Діана Васишин	
Роль цифрової дипломатії в системі безпеки	18
Роман Вовк	
Українська формула миру як шлях до зміцнення національної стійкості України	20
Олексій Воронко	
Особливості цифрової дипломатії країн Перської затоки	24
Яна Галамай	
Цифрова дипломатія: виклики та перспективи використання в умовах воєнного стану	28
Таміла Герасимчук	
Механізм цивільного захисту ЄС як інструмент координації гуманітарної допомоги Україні у протидії російській збройній агресії	31
Євгенія Горюнова	
Кримський чинник чорноморської безпеки	36
Анастасія Григлевич	
Принципи концепції «розумної сили» у зовнішній політиці України	40
Ігор Гурак, Олег Гурак	
Ефект «золотої рибки» або як непомірні геополітичні амбіції призвели до геополітичного остракізму Росії.....	43

Віталій Гутник	
Значення справи Адольфа Ейхмана у формуванні принципу невідворотності покарання за міжнародні злочини	47
Ігор Доцяк	
Економічна безпека України в умовах війни	51
Богдан Запотічний	
Білорусько-українські відносини у контексті повномасштабного вторгнення Росії в Україну	54
Ігор Зінько	
Геополітичні проблеми декомпозиції території Російської Федерації. Держави Північного Кавказу	58
Ігор Зогуля	
Право України на спротив російській агресії	63
Ігор Іжнін, Оксана Шамборовська	
«Відродження» пропаганди: досвід російсько-українського конфлікту 2014-2022 рр.	67
Олександр Калініченко	
Реформування сектору безпеки та оборони України: партнерам не варто чекати кінця війни	71
Вікторія Корчик	
Цифрова дипломатія в умовах трансформації міжнародних відносин та системи безпеки, дипломатія соціальних мереж: Twitter diplomacy	76
Мадлена Кобаль-Хассетт	
Уроки кібервійни для України та Європи	79
Олександр Кучик, Галина Кучик	
Нова система міжнародної безпеки у нових геополітичних реаліях: український контекст	82
Анета Лех-Дебера, Оксана Кушта	
Вимушена трудова міграція в умовах російсько – української війни	84

Зоряна Макогін	
Стагнація обсягів кредитування в післякризовому економічному середовищі як загроза міжнародній системі економічної безпеки ..	86
Iryna Maksymenko	
Russia's Strategy in the Black and Mediterranean Seas: Challenges of 2022 and Beyond	90
Маркіян Мальський	
Українська формула миру у новій архітектурі глобальної безпеки	93
Галина Паламарчук	
Централізація і автономність діяльності міжнародних організацій в контексті дослідження їх впливу на міжнародні конфлікти	95
Костянтин Поліщук, Орест Гогоша	
Вплив розвитку систем штучного інтелекту на цифрову дипломатію та міжнародні політичні процеси	98
Swaran Singh	
International Relations under Crisis: Social and Economic Aspects	102
Віталій Супрун	
Перспективи Східного партнерства після повномасштабного вторгнення Росії в Україну: модернізація чи стагнація?	106
Сергій Терепищій	
Соціальна відповідальність викладачів у контексті кризи сучасної системи міжнародної безпеки: від саморефлексії до правди про себе	111
Олександр Тимошенко	
Пастка Фукідіда в перспективі американо-китайських відносин ...	115
Lasha Tchantouridze	
War, Peace, and War Again.....	119
Darko Trifunović	
Russian Hybrid War against Serbia with implication to South East Europe	122

використанням інструментарію «розумної сили» Україна зможе виграти російсько-українську війну, а також протистояти усім безпековим загрозам які виникатимуть у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України №448/2021 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»
2. Nye, Joseph S. (1990c). Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. New York: Basic Books. ISBN 9780465001774.
3. Nye, Joseph S. (2011). The Future of Power. New York: Public Affairs. ISBN 9781586488925
4. Nye, Joseph S. (2021). Soft power: the evolution of a concept, Journal of Political Power
5. Nye, Joseph S. (2004). Soft Power: The Means To Success In World Politics. Hachette UK ISBN 9780786738960.

Ігор Гурак
кандидат історичних наук, доцент,
Олег Гурак
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ЕФЕКТ «ЗОЛОТОЇ РИБКИ» АБО ЯК НЕПОМІРНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ АМБІЦІЇ ПРИЗВЕЛИ ДО ГЕОПОЛІТИЧНОГО ОСТРАКІЗМУ РОСІЇ

Напад РФ на Україну в 2014 р. не викликав належної реакції світової спільноти. Асиметрична та багаторівнева війна найбільшої світової держави проти найбільшої держави Європи не виглядала для провідних західних еліт чимось достатньо загрозливим, щоб кардинальним змінювати свої підходи до політики на східноєвропейському напрямку. Попри те, що після збиття 17 липня 2014 р. проти РФ були запроваджені секторальні санкції, це на справило на керівництво путінської Росії суттєвого впливу. Така ситуація нам видається закономірною. Річ у тому, що санкційні обмеження не заблокували стратегічно важливих з точки зору підготовки та ведення війни операцій Росії. В цьому контексті варто наголосити, що 2021 р.

виявився рекордним для «Газпрому» у плані виручки та чистого прибутку, а на рубежі 2021 – 2022 р. близько 43 % газу, який споживався в ЄС, імпортувався з Росії. У 2021 р. США не продовжили санкції проти учасників будівництва газогону Північний потік II і його було завершено. Це відкривало нові перспективи для транспортування російського газу в Європу без участі критично важливого компонента безпеки України – газотранспортної системи держави. У 2021 р. РФ також експортувала нафти та нафтопродуктів на \$180 млрд. Отримані прибутки Росія мала змогу спрямовувати на розвиток свого військово-промислового комплексу, в тому числі – на закупівлю електронних компонентів західних фірм для найновіших зразків російської військової техніки. Аналіз пошкодженої та захопленої на українських землях російської техніки впродовж перших місяців після широкомасштабної агресії Кремля проти України засвідчив, що Росія використала для їх виготовлення більше 450 компонентів виробництва Великобританії, Нідерландів, Німеччини, Південної Кореї, США, Швейцарії та Японії.

У той самий час попри відсутність будь-яких позитивних зрушень у сенсі повернення керівництва Росії у правове поле, лідери провідних західних держав демонстрували готовність піти на нормалізацію відносин із керівництвом Кремля. Найбільшою мірою це проявилось через ідею президента Франції Франсуа Макрона, щодо створення спільно із Росією « нової архітектури безпеки та оборони » (2018 р.), повернення російської делегації до повноцінної участі у роботі Парламентської асамблеї Ради Європи (2019 р.), пропозицію президента США Дональда Трампа щодо повернення Росії до складу G7 (2019 р.) тощо.

Окреслений набір фактів закономірно мав переконувати команду Путіна, що Захід є слабким, розділеним та певною мірою залежним від Росії. За таких обставин офіційна Москва вирішила далі йти шляхом розширення для себе « меж дозволеного ». Після провокативних акцій, пов'язаних із « гарантіями » для РФ з боку США та НАТО у грудні 2021 р., офіційний Кремль перейшов до завершальної стадії підготовки широкомасштабного вторгнення на українські землі. Однак російський наступ 24 лютого 2022 р. силами майже 200 тис. військових неочікувано для більшості як практикуючих політиків, так експертів не призвів до

краху України. Він натомість показав недостатньо високу підготовку та мотивацію «другої армії світу», розкрив непрофесійність та чисельні прорахунки як генерального штабу, так розвідувальних структур РФ, відповідальних за український напрямок.

Фундаментальні метаморфози відбулися на геополітичній «шахівниці». Росія яка претендувала на роль одного із провідних світових гравців, впродовж короткого часу перетворилася на геополітичного ізгоя, поодинокими партнерами якого на міжнародній арені залишилися міжнародні актори на кшталт Еритреї, Ірану, КНДР та Сирії. Парламентська асамблея Ради Європи, до участі у роботі якої після 5-річної перерви у 2019 р. повернулися депутати від РФ, у жовтні 2022 р. визнала сучасний російський режим терористичним. Володів Путін, який у свій час удостоювався провідними світовими виданнями звань «людина року», «найбільш впливова людина світу», «переможець року» став токсичним для спілкування. Що більше, у березні 2023 р. Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт Володимира Путіна.

Суттєва зміна підходів щодо Росії відобразилася також двосторонньому діалозі керівництва Кремля. Зразковим у цьому плані є приклад Німеччини. Офіційний Берлін підтримав розпочате у 2018 р. будівництво Північного потоку II – геополітичного проекту, реалізація якого могла відкрити перед росіянами можливість для цілковитої відмови від використання української ГТС. Також керівництво Німеччини традиційно виступало проти надання Україні летального озброєння. Однак після початку широкомасштабної агресії Росії Німеччина поступово змінила свою позицію і в даний час вона стала одним із головних постачальників важкого озброєння для української держави. У березні 2023 р. Україна отримала від Німеччини 18 танків Leopard 2. І на завершення: після видання згаданого вище на ордеру Міжнародного кримінального суду на арешт Володимира Путіна, офіційний Берлін перший оголосив, що у випадку, коли лідер РФ ступить на німецьку землю – його буде заарештовано.

Отже, провідні західні країни, які після 2014 р. продовжували демонструвати на російському напрямку ознаки «Мюнхенського синдрому», об'єктивно сприяли зростанню геополітичних амбіцій команди Путіна. У поєднанні із недостатніми санкційними

обмеженнями для РФ це стимулювало Кремль до підвищення зовнішньополітичних ставок у контексті боротьби за встановлення всеохоплюючого контролю на пострадянському просторі. На щастя для України та водночас завдяки стійкості українців після 24 лютого 2022 р. практично весь цивілізований світ кардинально змінив свої підходи щодо політики на східноєвропейському напрямку. Аналіз чисельних фактів та процесів свідчить про багаторівневий остракізм РФ з боку колективного Заходу.

Прагнучи закріпити за РФ статус одного із провідних геополітичних акторів, Кремль кинув виклик існуючому світовому порядку. Мобілізація колективного Заходу, спрямована на підтримку України, а разом з тим і свій захист, відкрила перед українською державою перспективи щодо інтеграції у західні структури, які ще у січні 2022 р. видавалися щонайменше далекою перспективою. Водночас, доволі реалістичними виглядають також сценарії, за яких у недалекому майбутньому не тільки путінський режим може зазнати краху, але і РФ може припинити існування як цілісний політичний організм.

Список використаних джерел

1. Зануда Анастасія. Газпром добудував Північний потік-2. Коли він запрацює? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-585118126>
2. Кремль опублікував вимоги "гарантій безпеки" до НАТО із пропозицією не приймати Україну. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2021/12/17/7131700/>
3. Німецькі танки Leopard 2 прибули до України, – Der Spiegel. URL: https://www.youtube.com/watch?v=JCCdhYQze_I
4. ПАРЕ визнала російський режим терористичним. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63244427>
5. Рігерт Бернд. Залежність від російського газу: Європа у лещатах «Газпрому». URL: <https://www.dw.com/uk/evropa-u-leshchatakh-hazpromu-a-60699928/a-60699928>
6. Сидоренко Сергій. Путін на всю голову: чому російський ультиматум НАТО є доброю новиною для України. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/12/17/7131715/>
7. Україна отримала від Німеччини перші артилерійські установки Panzerhaubitze2000. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3511860->

- ukraina-otrimala-vid-nimeccini-persi-artilerijski-ustanovki-panzerhaubitze2000.html
8. Хто і як заробляє на вмираючій економіці РФ: від нафти та акцій до ширвжитку. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/03/10/82089502/>
  9. Byrne James, Somerville Gary, Byrne Joe, Watling Jack, Reynolds Nick and Baker Jane. Silicon Lifeline: Western Electronics at the Heart of Russia's War Machine. URL: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/special-resources/silicon-lifeline-western-electronics-heart-russias-war-machine>
  10. General Assembly Overwhelmingly Adopts Resolution Demanding Russian Federation Immediately End Illegal Use of Force in Ukraine, Withdraw All Troops. URL: <https://press.un.org/en/2022/ga12407.doc.htm>
  11. Hurak Ihor. "Policy of appeasement" as one of the factors of Russia's aggression against Ukraine // Baltic Rim Economies. Review. Special issue on Ukraine/Crimea. 2022. Issue № 2. P. 17.
  12. Hurak Ihor. The Minsk Agreements of 2015: a Forced Step or a Small Achievement of the Ukrainian Side within the Diplomatic Confrontation around the War in the Donbas // The Copernicus Journal of Political Studies. 2015. № 1 (7). P. 124-140.

*Віталій Гутник
доктор юридичних наук, професор,
Львівський національний університет
імені Івана Франка*

ЗНАЧЕННЯ СПРАВИ АДОЛЬФА ЕЙХМАНА У ФОРМУВАННІ ПРИНЦИПУ НЕВІДВОРОТНОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА МІЖНАРОДНІ ЗЛОЧИНИ

Одним з найцікавіших випадків притягнення до відповідальності за міжнародні злочини відповідно до норм національного права є справа Адольфа Ейхмана.

Адольф Ейхман, повністю Карл Адольф Ейхман (народився 19 березня 1906 року в Золінгені, Німеччина – помер 31 травня 1962 року в Тель-Авіві, Ізраїль), німецький високопосадовець, який був пригнаний до відповідальності та засуджений до смертної кари державою Ізраїль за участь у Голокості та знищення нацистами євреїв під час Другої світової війни [1, с. 72].